

Отримано: 19 листопада 2024 р.

Прорецензовано: 10 грудня 2024 р.

Прийнято до друку: 16 грудня 2024 р.

e-mail: vitarudenko@ukr.net

ORCID-ідентифікатор: <https://orcid.org/0000-0002-4911-7600>

DOI: 10.25264/2311-5149-2024-35(63)-46-53

Руденко В. В. Фіскально-регулювальні аспекти особливих видів мита в Україні. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»* : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, грудень 2024. № 35(63). С. 46–53.

УДК: 336.14:336.28:339.543

JEL-класифікація: E69, F40, H23

Руденко Вікторія Василівна,

доктор економічних наук, доцент,

професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Вінницького навчально-наукового інституту економіки ЗУНУ

ФІСКАЛЬНО-РЕГУЛЮВАЛЬНІ АСПЕКТИ ОСОБЛИВИХ ВИДІВ МИТА В УКРАЇНІ

У статті досліджено сутнісні аспекти особливих видів мита в Україні. Описано правові підходи до встановлення та справляння спеціального, антидемпінгового, компенсаційного мит і додаткового імпортного збору. Запропоновано авторське визначення особливих видів мита та виокремлено їх специфічні ознаки. Проведено порівняльну характеристику традиційних та особливих видів мита. Розглянуто фіскальний аспект особливих видів мита та визначено їх другорядну роль у формуванні доходів Державного бюджету України. Окреслено регулювальний аспект особливих видів мита та встановлено їх важливе значення як інструменту митного регулювання. Аргументовано перспективи розвитку особливих видів мита в Україні.

Ключові слова: особливі види мита, спеціальне мито, антидемпінгове мито, компенсаційне мито, додатковий імпортний збір.

Viktoriiia Rudenko,

Doctor of Economics, Associate Professor,

Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance

Vinnytsia Educational and Research Institute of Economics of WUNU

FISCAL AND REGULATORY ASPECTS OF SPECIAL TYPES OF CUSTOMS DUTIES IN UKRAINE

In the context of globalization, economic competition, and changes in global trade, special types of customs duties, such as special, anti-dumping, countervailing duties, and the additional import levy, have become critical tools for protecting the national market from unfair competition, regulating import flows, and responding to discriminatory actions by other countries. Simultaneously, there is a need to improve the theoretical and practical foundations for their application and enhance the efficiency of these duties as instruments of customs regulation in Ukraine, which underscores the importance of researching their essence, collection mechanisms, and prospects for development.

The aim of the study is to substantiate the legal foundations and essence of special types of customs duties, argue their specific features, examine their fiscal and regulatory aspects, and justify their development prospects in Ukraine.

The research results include an analysis of the legal approaches to the establishment and collection of special, anti-dumping, countervailing duties, and the additional import levy. An original definition of special types of customs duties was proposed, describing them as adaptive tools for targeted customs regulation that combine fiscal and regulatory functions. Specific features of special types of duties were identified. A comparative analysis of traditional and special types of customs duties was conducted, revealing their key distinctions. The fiscal aspect, particularly the secondary role of these duties in forming the revenue of Ukraine's State Budget, and the regulatory aspect, emphasizing their importance as a customs regulation tool, were outlined.

The study substantiates the prospects for developing special types of customs duties in Ukraine, including enhancing their effectiveness through digitalization and adaptation to international standards via improved legal regulation, as well as increasing transparency and predictability in their collection.

Keywords: special types of customs duties, special duty, anti-dumping duty, countervailing duty, additional import levy.

Постановка проблеми. Особливі види мита є важливими інструментами митного регулювання в Україні. Вони виконують подвійну роль: як фіскальний інструмент для наповнення державного бюджету та як регулятивний інструмент для захисту національної економіки від недобросовісної конкуренції та дисбалансів у зовнішньоторговельних відносинах. Проте недостатнє вивчення фіскально-регулятивних аспектів особливих видів мита обмежує їх ефективне використання, що й визначає актуальність цієї теми.

Зауважимо, що Україна стикається з необхідністю посилення доходної частини державного бюджету в умовах економічної нестабільності, інфляційних ризиків та зростаючих оборонних видатків. Особливі

види мита можуть стати додатковим джерелом бюджетних надходжень, але питання їх реальної фіскальної ефективності залишається недостатньо дослідженим. Крім того, недобросовісна конкуренція, демпінговий імпорт та субсидії іноземним виробникам негативно впливають на конкурентоспроможність українських підприємств. Тому особливі види мита відіграють ключову роль у створенні рівних умов для національних виробників, але механізми їх застосування потребують глибшого аналізу з огляду на їхній регулятивний вплив.

Відтак глибоке дослідження фіскально-регулятивних аспектів особливих видів мита дозволить розробити рекомендації для підвищення їхньої ефективності, що сприятиме збільшенню бюджетних надходжень та забезпеченню стабільності внутрішнього ринку. Це особливо актуально для формування стратегії сталого розвитку України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання особливих видів мита врегульовано на законодавчому рівні, зокрема Митним кодексом України [1], Генеральною угодою з тарифів і торгівлі [2], а також спеціалізованими законами [3; 4; 5]. Водночас проблематикою особливих видів мита займалися як українські, так і закордонні вчені, які досліджували митну політику, зовнішньоекономічну діяльність і регулювання міжнародної торгівлі. Так, Н. Атаманчук розглядала особливі види мита як різновид непрямих податків [6], Л. Батанова та І. Кухарук характеризували їх в контексті класифікаційних ознак мита [7], А. Бидик, С. Герчаківський та О. Дем'янюк вивчали їх як складову механізму захисту внутрішнього ринку та економічних інтересів учасників зовнішньої торгівлі [8; 9], Д. Русак трактував їх як складову митного регулювання [10]. Е. Дінлерсоз і Ч. Доган зосереджувалися на порівнянні особливих видів мита та ввізного/вивізного мита [11]. К. ДеФіліппо акцентувала увагу на механізмі застосування особливих видів мита [12], а І. Нейфельд вивчала їх як замітники традиційних торговельних бар'єрів [13]. Незважаючи на законодавчу урегульованість та певну наукову обґрунтованість, фіскально-регульовальні аспекти особливих видів мита залишаються недостатньо вивченими та потребують подальших досліджень.

Мета дослідження: обґрунтувати правові засади й сутність особливих видів мита, аргументувати їх специфічні ознаки, вивчити фіскальні та регульовальні аспекти, а також визначити перспективи розвитку в Україні.

Виклад основного матеріалу. Особливі види мита спрямовані на захист національної економіки від зовнішніх загроз, таких як недобросовісна конкуренція та дисбаланс у зовнішній торгівлі, а також на забезпечення стабільного наповнення державного бюджету. У контексті євроінтеграції та глобалізації особливі види мита набувають все більшого значення, адже Україна має забезпечити ефективність їхнього застосування з урахуванням міжнародних стандартів, зокрема вимог Світової організації торгівлі.

Відповідно до Митного кодексу України особливі види мита можуть застосовуватися «у випадках, передбачених законами України (якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України), з метою захисту економічних інтересів України та українських товаровиробників у разі ввезення товарів на митну територію України, незалежно від інших видів мита» [1].

До особливих видів мита в Україні належать:

1. Спеціальне мито. Даний вид мита запроваджується відповідно до Закону України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну» з метою [1; 3]:

– захисту національного виробника, якщо імпорт товарів на митну територію України здійснюється у таких обсягах або на таких умовах, що це завдає або може завдати значної шкоди вітчизняному виробництву;

– реагування на дискримінаційні та/або недружні дії з боку інших держав, митних союзів чи економічних об'єднань, які обмежують законні права та інтереси суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України.

Спеціальне мито встановлюється Міжвідомчою комісією з міжнародної торгівлі та сплачується імпортером товару в Україну незалежно від інших податкових та інших обов'язкових платежів, які справляються при імпорті в Україну. Ставка спеціального мита встановлюється у відсотках від митної вартості товару, що підлягає спеціальному розслідуванню, яка визначається відповідно до базисних умов поставки CIF – кордон України [3].

2. Антидемпінгове мито. Такий вид мита встановлюється відповідно до Закону України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» у випадках ввезення на митну територію України товарів, на які поширюються антидемпінгові заходи, як попередні, так і остаточні, що завдає шкоду або створює загрозу її завдання національному виробнику [1; 4].

Попереднє та/або остаточне антидемпінгове мито сплачується відповідно до ставки та умов, визначених у рішенні Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі про впровадження попередніх та/або остаточних антидемпінгових заходів. Розмір ставки антидемпінгового мита встановлюється [4]:

- у відсотках до митної вартості товару, який підлягає антидемпінговому розслідуванню, причому митна вартість розраховується на основі базисних умов поставки CIF-кордон країни імпорту;
- або як різниця між мінімальною ціною та митною вартістю цього товару, визначеною за умовами поставки CIF-кордон країни імпорту.

Якщо ставка остаточного антидемпінгового мита перевищує ставку попереднього, постачальник не сплачує різницю між ставками. Якщо ставка остаточного антидемпінгового мита є нижчою за попереднє, постачальнику (виробнику, експортеру, імпортеру) повертається різниця між ставками. Якщо Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі робить остаточний негативний висновок щодо факту демпінгу або заподіяння шкоди, сума попереднього антидемпінгового мита, сплачена або внесена на депозит, повертається постачальнику, а боргові зобов'язання анулюються.

3. Компенсаційне мито. Цей вид мита запроваджується відповідно до Закону України «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту» у випадках ввезення на територію України товарів, на які поширюються компенсаційні заходи, як попередні, так і остаточні, що спричиняє шкоду або створює загрозу її завдання національному виробнику [1; 5]. Попереднє та/або остаточне компенсаційне мито сплачується відповідно до ставки та умов, визначених у рішенні Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі про впровадження попередніх та/або остаточних компенсаційних заходів. Розмір ставки та порядок справляння компенсаційного мита встановлюється аналогічно до ставок і порядку справляння антидемпінгового мита.

4. Додатковий імпорتنний збір. Даний вид мита запроваджується на підставі закону згідно зі статтею XII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 р. та Домовленості про застосування положень ГАТТ-1994 щодо платіжного балансу у випадках суттєвого погіршення стану платіжного балансу, значного скорочення золотовалютних резервів або їх зменшення до мінімального рівня з метою відновлення рівноваги платіжного балансу та збільшенні обсягу золотовалютних резервів [1; 2]. Встановлення додаткового імпортного збору повинно бути тимчасовим заходом, пропорційним рівню економічної загрози та обмеженим за обсягом, щоб не створювати надмірних перешкод для міжнародної торгівлі. Країна, яка вводить додатковий імпорتنний збір, зобов'язана повідомити про це Світову організацію торгівлі та обґрунтувати необхідність застосування такого заходу.

Зважаючи на відсутність законодавчого трактування поняття «особливі види мита» та їх специфічне цільове призначення пропонуємо їх розглядати як податкові платежі, що є адаптивними інструментами цільового митного регулювання, які впроваджуються державою у відповідь на специфічні загрози чи порушення в міжнародній торгівлі, спрямовані на відновлення економічної справедливості, усунення диспропорцій платіжного балансу, зростання обсягів золотовалютних резервів, захист національних інтересів та підтримання збалансованості внутрішнього ринку.

Особливим видам мита властиві специфічні ознаки, що відображають їх унікальність як інструменту митного регулювання, спрямованого на вирішення специфічних економічних і торговельних завдань. На наш погляд, до специфічних ознак особливих видів мита доцільно відносити:

1) Цільовий характер застосування. Особливі види мита вводяться для вирішення конкретних завдань, таких як боротьба з демпінгом, компенсація субсидованого імпорту, захист внутрішнього ринку, покращення стану платіжного балансу або поповнення золотовалютних резервів держави.

2) Тимчасовий характер дії. Особливі види мита вводяться на певний строк, поки існує проблема, яку вони покликані вирішити, що є важливим для уникнення порушення міжнародних торговельних правил.

3) Регулятивно-захисний характер. Основна мета особливих видів мит полягає у захисті національної економіки та компенсації збитків від недобросовісної торгівлі, що робить їх стратегічним інструментом митного регулювання.

4) Адресний характер. Особливі види мита застосовуються до конкретних країн, товарів чи суб'єктів господарювання, які порушують принципи добросовісної торгівлі, що дозволяє уникати надмірного впливу на інші аспекти міжнародних економічних відносин.

5) Адаптивний характер. Особливі види мита є гнучким інструментом, який може змінюватися залежно від обставин: змін у торговельній політиці партнерів, появи нових економічних викликів або внутрішніх потреб держави.

6) Економічна справедливість. Особливі мита спрямовані на усунення асиметрій у міжнародній торгівлі, забезпечуючи рівні умови для національних та іноземних виробників, що дозволяє уникнути тривалого економічного дисбалансу.

7) Відповідність міжнародним юридичним нормам. Введення особливих видів мит базується на нормах міжнародного права, зокрема регулюється угодами Світової організації торгівлі, що дозволяє уникнути економічних санкцій та підтримувати партнерські торговельні відносини між країнами.

Наявність специфічних ознак перетворює особливі види мита у винятковий інструмент митного регулювання, що відрізняється від традиційних видів мита (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняльна характеристика традиційних та особливих видів мита

Аспект	Традиційні види мита (ввізне та вивізні)	Особливі види мита (спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне та додатковий імпорتنний збір)
Мета застосування	Формування доходів державного бюджету, захист внутрішнього ринку, регулювання зовнішньоекономічної діяльності	Захист національних інтересів, реагування на порушення міжнародних торговельних правил або загроз внутрішньому ринку.
Об'єкт оподаткування	Товари, що перетинають митний кордон (імпортні або експортні)	Товари, що підпадають під специфічні умови (демпінг, субсидований імпорту, недружні дії іноземних суб'єктів ЗЕД тощо)
Правова основа	Митний кодекс України та Закон України про «Митний тариф України»	Генеральна угода про тарифи й торгівлю 1994 року, Митний кодекс України, ЗУ «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну», ЗУ «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», ЗУ «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту»
Тип ставок	Може застосовуватися адвалорна, специфічна та комбінована ставка мита.	Ставка мита залежить від виду мита та визначається конкретною ситуацією.
Тривалість застосування	Діють на постійній основі як базовий інструмент тарифного регулювання ЗЕД.	Вводяться на обмежений період або до вирішення певного порушення чи загрози.
Причини запровадження	Стандартне регулювання ЗЕД для забезпечення фіскальної стабільності та захисту національних виробників.	Реакція на несправедливу торгівлю (демпінг, субсидований імпорту), захист національних інтересів або погіршення ситуації з платіжним балансом і золотовалютними резервами.
Процедура введення	Передбачена Митним кодексом України та не потребує додаткових доказів для застосування.	Потребує доказів порушень міжнародних норм, демпінгу, субсидованого імпорту або інших загроз, рішення приймається уповноваженими державними органами.
Вплив на зовнішню торгівлю	Регулює імпорту або експорту товарів, створюючи прогнозовані умови для суб'єктів ЗЕД.	Обмежує несправедливу конкуренцію, забезпечує захист національних інтересів, але може призвести до торговельних суперечок.

Джерело: складено автором на основі [1–5; 14]

Традиційні види мита виступають універсальним та передбачуваним інструментом митного регулювання, що застосовуються до всіх зовнішньоторговельних операцій, тоді як особливі види мита мають більш вузьке спрямування та використовуються у виняткових ситуаціях, коли необхідно захистити внутрішній ринок від несправедливих умов торгівлі або інших загроз. Це робить їх важливим доповненням до звичайного митного регулювання, особливо в умовах зростаючої міжнародної конкуренції.

З фіскальної точки зору, особливі види мита не є вагомим джерелом доходів державного бюджету в Україні. Їх основне призначення полягає у реагуванні на зміну умов зовнішньоекономічної діяльності, захисті вітчизняних виробників і забезпеченні справедливих умов торгівлі. Фіскальна роль особливих видів мита є другорядною, а їхній вплив на Державний бюджет України носить здебільшого допоміжний характер (рис. 1).

Фіскальна роль особливих видів мита в Україні була найбільш відчутною у 2019–2021 рр., коли їхні надходження постійно зростали, а частка у загальних доходах державного бюджету коливалася в межах 0,04–0,07 %. Проте з 2022 р. відбулося різке зниження як абсолютних надходжень, так і відносної частки особливих видів мита у сукупних доходах державного бюджету, що пов'язано із воєнними діями, зменшенням імпорту товарів, до яких застосовувалися специфічні заходи митного регулювання, а також зміною державної пріоритетності таких заходів.

Отже, особливі види мита відіграють обмежену фіскальну роль в Україні. Вони виконують передусім регулювальну роль, спрямовану на захист економіки від недобросовісної конкуренції та підтримку національних виробників. Регулювальна роль особливих видів мита виявляється у:

- захисті національних виробників, адже особливі види мита створюють бар'єри для недобросовісного імпорту, що дозволяє захистити внутрішніх виробників, нівелювати негативний вплив субсидованого імпорту та зменшити тиск на національні підприємства в умовах різкого зростання імпорту;

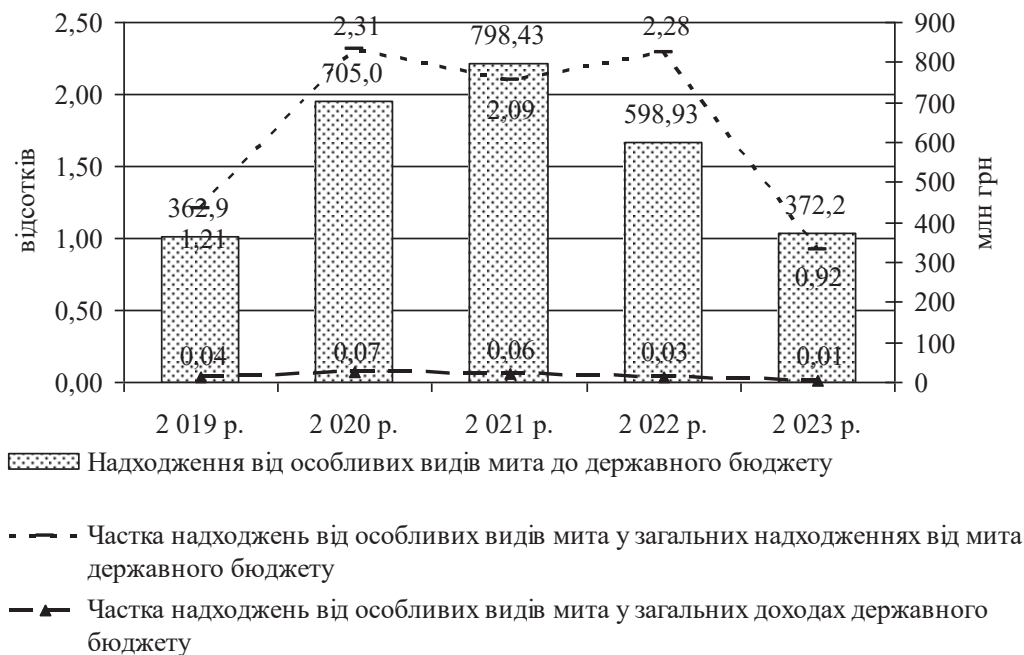

Рис. 1. Надходження особливих видів мита до Державного бюджету України у 2019–2023 рр.

Джерело: складено автором на основі [15].

– підтримці економічної стабільності, оскільки введення особливих видів мит допомагає зберігати фінансову стабільність держави шляхом регулювання торговельного балансу й золотовалютних резервів та зменшувати залежність економіки від недобросовісних зовнішніх партнерів;

– контролі за якістю імпорту, позаяк через введення особливих видів мита держава може знизити обсяги ввезення продукції, яка не відповідає стандартам або має низьку якість, стимулюючи споживання вітчизняної продукції;

– стимулюванні розвитку вітчизняного бізнесу через те, що особливі мита можуть створювати стимули для розвитку національних підприємств шляхом захисту їхньої конкурентоспроможності на внутрішньому ринку, що особливо важливо в періоди економічних викликів, наприклад, у воєнний час;

– реагуванні на міжнародні виклики, тому що особливі види мита є інструментом протидії несправедливим торговельним практикам, таким як: демпінг з боку іноземних виробників, неправомірне субсидування імпорту, порушення умов взаємної торгівлі, закріплених міжнародними договорами.

Регульовальна роль особливих видів мита проявляється у діяльності Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі, яку очолює Голова, яким за посадою є Міністр економіки України.

В останні роки діяльність Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі в Україні відображає адаптацію до зовнішньоекономічних викликів, таких як демпінговий імпорт, спеціальні торговельні умови та вплив війни (табл. 2). Найбільша увага приділялася антидемпінговим розслідуванням та заходам, що підтверджує прагнення захистити національних виробників від несправедливих конкурентних практик.

Особливі види мита мають значний потенціал для подальшого вдосконалення та розвитку в Україні в контексті зміцнення економічної безпеки та забезпечення конкурентоспроможності національних виробників. Одним із ключових напрямів є адаптація національного митного законодавства до вимог і стандартів Світової організації торгівлі та Угоди про асоціацію з ЄС, що передбачає вдосконалення процедур застосування антидемпінгових, компенсаційних і спеціальних мит.

Крім того, перспективним є розширення аналітичної бази для виявлення демпінгових практик та субсидій, що впливають на український ринок. Це включає створення сучасних систем моніторингу імпорту, зміцнення інституційного потенціалу Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі та впровадження новітніх технологій для аналізу зовнішньоторговельних потоків.

Ще одним напрямом розвитку є підвищення прозорості та передбачуваності застосування особливих видів мита, що сприятиме довірі бізнесу та інвесторів до митної політики держави. Також актуальним є посилення міжнародного співробітництва у сфері боротьби з недобросовісною конкуренцією та узгодження заходів з іншими країнами для забезпечення рівних умов торгівлі.

Таблиця 2

Рішення Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі щодо особливих видів мита в Україні
у 2019–2023 рр.

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Кількість рішень про порушення та проведення антидемпінгового розслідування	6	3	7	1	-
Кількість рішень про порушення та проведення перегляду антидемпінгового розслідування	4	2	4	-	1
Кількість рішень про продовження строку проведення антидемпінгового розслідування	3	2	4	-	-
Кількість рішень про продовження дії антидемпінгових заходів щодо імпорту	2	2	2	-	-
Кількість рішень про застосування попередніх і остаточних антидемпінгових заходів щодо імпорту, включаючи внесення змін	7	10	6	1	4
Кількість рішень про закінчення строку застосування остаточних антидемпінгових заходів щодо імпорту	3	1	-	-	-
Кількість рішень про порушення та проведення спеціального розслідування щодо імпорту чи його перегляду	3	6	6	-	-
Кількість рішень про зміну або припинення антидемпінгового розслідування щодо імпорту	1	1	2	-	3
Кількість рішень про застосування спеціальних заходів щодо імпорту	-	-	3	-	-
Кількість рішень про продовження проведення спеціального розслідування або дії спеціальних заходів щодо імпорту	2	2	2	-	-
Кількість рішень про припинення спеціального розслідування щодо імпорту	-	2	1	4	-
Кількість рішень про скасування, перегляд та лібералізацію спеціальних заходів щодо імпорту	-	-	1	1	-
Кількість рішень про встановлення фактів дискримінаційних або недружніх дій з боку інших держав або їх скасування	-	-	1	-	-
Кількість рішень про повернення сум попереднього спеціального мита щодо імпорту	-	-	1	-	-
Кількість рішень щодо внесення змін до рішень Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі	-	2	2	3	6
Всього рішень	31	33	42	9	14

Джерело: складено автором на основі [16].

Загалом розвиток особливих видів мита в Україні має сприяти захисту внутрішнього ринку, підтримці стратегічних галузей економіки, а також формуванню збалансованої системи митного регулювання, що відповідає національним інтересам та викликам глобалізації.

Висновки. Таким чином, особливі види мита є важливими інструментами митного регулювання, які виконують фіскальну та регулювальну роль. Спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне мита та додатковий імпорнтний збір виступають ефективними засобами захисту національних інтересів, спрямованими на відновлення економічної справедливості, усунення дисбалансів у торгівельних відносинах та забезпечення економічної безпеки. Фіскальний аспект особливих видів мита характеризує їх другорядну роль у формуванні доходів Державного бюджету України, а регулювальний аспект акцентує увагу на їх значущості як інструменту митного регулювання. В Україні особливі види мита мають перспективи розвитку, включаючи цифровізацію процедур їх застосування, адаптацію до міжнародних стандартів та вдосконалення правового регулювання. Необхідно також підвищувати прозорість і передбачуваність використання особливих видів мита, що сприятиме зміцненню їхньої регулятивної ролі.

Література:

1. Митний кодекс України, 2012 (Верховна рада України). Офіційний сайт Верховної Ради України. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>> (2024, грудень, 5).
2. Митний кодекс України, 2012 (Verkhovna Rada Ukrainy). [Customs Code of Ukraine 2012 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. Офіційний сайт Верховної Ради України. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>> (2024, December, 5) [in Ukrainian].
3. Генеральна угода про тарифи й торгівлю 1994 року, 1994 (Світова організація торгівлі). Офіційний сайт Верховної Ради України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_003#Text> (2024, грудень, 5).
4. Генеральна угода про тарифи у торгівлі 1994 року, 1994 (Svitova orhanizatsiia torhivli). [General Agreement on Tariffs and Trade 1994, 1994 (World Trade Organization)]. Офіційний сайт Верховної Ради України. [The official

website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>> (2024, December, 5) [in Ukrainian].

3. Закон України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну», 1998 (Верховна рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-14#Text>> (2024, грудень, 5).

Zakon Ukrainy «Pro zastosuvannya spetsialnykh zakhodiv shchodo importu v Ukrainu», 1998 (Verkhovna Rada Ukrayiny). [Law of Ukraine «On the application of special measures regarding imports into Ukraine», 1998 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-14#Text>> (2024, December, 5) [in Ukrainian].

4. Закон України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», 1998 (Верховна рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/330-14#Text>> (2024, грудень, 5).

Zakon Ukrainy «Pro zakhyst natsionalnoho tovarovyrobnyka vid dempinhovoho importu», 1998 (Verkhovna Rada Ukrayiny). [Law of Ukraine «On Protection of National Producers from Dumping Imports», 1998 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/330-14#Text>> (2024, December, 5) [in Ukrainian].

5. Закон України «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту», 1998 (Верховна рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/331-14#Text>> (2024, грудень, 5).

Zakon Ukrainy «Pro zakhyst natsionalnoho tovarovyrobnyka vid subsydovanoho importu», 1998 (Verkhovna Rada Ukrayiny). [Law of Ukraine «On Protection of National Producers from Subsidized Imports», 1998 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/331-14#Text>> (2024, December, 5) [in Ukrainian].

6. Атаманчук, Н. І. (2018). Поняття та ознаки мита як непрямого податку. *Правова позиція*, 2 (21), 7-12.

Atamanchuk, N. I. (2018). Poniattia ta oznaky myta yak nepriamoho podatku [The concept and characteristics of duty as an indirect tax]. *Pravova pozytsiia* [Legal position], no. 2 (21), 7-12. [in Ukrainian].

7. Батанова, Л. О., Кухарук, І. О. (2018). Проблемні аспекти застосування мита в Україні. *LEX PORTUS*, 2 (10), 158-168.

Batanova, L. O., Kukharuk, I. O. (2018). Problemni aspekty zastosuvannya myta v Ukraini [Problematic aspects of the application of customs duties in Ukraine]. *LEX PORTUS*, no. 2 (10), 158-168. [in Ukrainian].

8. Бидик, А. Г. (2017). Особливі види мита як інструмент державної непротекціоністської політики. *Глобальні та національні проблеми економіки*, 18, 73-78.

Bydyk, A. H. (2017). Osoblyvi vydy myta yak instrument derzhavnoi neprotektsionistskoi polityky [Special types of duties as an instrument of state non-protectionist policy]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky* [Global and national problems of the economy], no. 18, 73-78. [in Ukrainian].

9. Дем'янюк, О. Б., Герчаківський, С. Д. (2016). *Митне адміністрування*. Тернопіль : THEU.

Demianiuk, O. B., Herchakivskyy, S. D. (2016). *Mytne administruvannya* [Customs Administration]. Ternopil : TNEU. [in Ukrainian].

10. Русак, Д. М. (2023). Сучасна практика митних процедур. Київ : КНУ імені Тараса Шевченка.

Rusak, D. M. Suchasna praktyka mytnykh protsedur [Modern practice of customs procedures: a textbook]. Kyiv : Taras Shevchenko National University of Kyiv. [in Ukrainian].

11. Dinlersoz, E. M., Dogan, C. (2010). Tariffs versus Anti-dumping Duties. *International Review of Economics & Finance*, no. 19 (3), 436-451.

Dinlersoz, E. M., Dogan, C. (2010). Tariffs versus Anti-dumping Duties. *International Review of Economics & Finance*, no. 19 (3), 436-451. [in English].

12. DeFilippo, C. (2015). *Antidumping and Countervailing Duty*. Washington : U.S. International Trade Commission.

DeFilippo, C. (2015). *Antidumping and Countervailing Duty*. Washington : U.S. International Trade Commission. [in English].

13. Neufeld, I. N. (2001). *Anti-dumping and Countervailing Procedures – Use or Abuse? Implications for Developing Countries*. New York & Geneva : UNCTAD.

Neufeld, I. N. (2001). *Anti-dumping and Countervailing Procedures – Use or Abuse? Implications for Developing Countries*. New York & Geneva : UNCTAD. [in English].

14. Закон України «Про митний тариф України», 2022 (Верховна рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-20#Text>> (2024, грудень, 5).

Zakon Ukrainy «Pro mytnyi taryf Ukrainy», 2022 (Verkhovna Rada Ukrayiny). [Law of Ukraine «On Protection of National Producers from Dumping Imports», 1998 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-20#Text>> (2024, December, 5) [in Ukrainian].

15. Офіційний сайт Державного веб-порталу бюджету для громадян. <<https://openbudget.gov.ua/national-budget/incomes>> (2024, грудень, 5).

Ofitsiynyy sait Derzhavnoho veb-portalu biudzhetu dlia hromadian [Official website of the State Budget Web Portal for Citizens]. <<https://openbudget.gov.ua/national-budget/incomes>> (2024, December, 5) [in Ukrainian].

16. Офіційні повідомлення про рішення Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі. Офіційний сайт Міністерства економіки України. <<https://me.gov.ua/Documents/Detail/e1a20ce7-18bb-4ad7-8b68-07940d918565?lang=uk-UA&title=TablitsiaZPovidomlenniamiVPoriadkuOpublikuvanniaYikhVGazetiurioviiKurierTaRozmischenniaNaSaiti2013>> (2024, грудень, 5).

Ofitsiini povidomlennia pro rishennia Mizhvidomchoi komisii z mizhnarodnoi torhivli [Official notifications on the decisions of the Interdepartmental Commission on International Trade]. Ofitsiinyi sait Ministerstva ekonomiky Ukrainy [Official website of the Ministry of Economy of Ukraine]. <<https://me.gov.ua/Documents/Detail/e1a20ce7-18bb-4ad7-8b68-07940d918565?lang=uk-UA&title=TablitsiaZPovidomlenniamiVPoriadkuOpublikuvanniaYikhVGazetiurioviiKurierTaRozmischenniaNaSaiti2013>> (2024, December, 5) [in Ukrainian].